اتا مەكەندى كوركەيتىپ، دەنساۋلىقتى قورعايمىز

رايونىمىزداعى ٴارقايسى مەكتەپ وتانشىلدىق تازالىق تاربيەسىن بەلسەنە ورىستەتتى

ىندەتتەن ساقتانۋدا مەن بارمىن، وتانشىلدىق تازالىقتا بىرگەمىز

گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى ٴتىلشىسى **جاۋ شيىا**، ەرىكتى ٴتىلشى **يە سۋي** 4 - ايدىڭ 21 - كۇنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. مەملەكەتتىك 32 - رەتكى وتانشىلدىق تازالىق ايى كەزىندە، رايونىمىزدىڭ جەر - جەرىندەگى جوعارى، ورتا، باستاۋىش مەكتەپتەر مەكتەپتىڭ ٴىس جۇزىندەگىمەن بىرلەستىرىپ، ”ىندەتتەن ساقتانۋدا مەن بارمىن، وتانشىلدىق تازالىقتا بىرگەمىز“ تاقىرىبىن تىعىز ارقاۋ ەتە وتانشىلدىق تازالىق ايى جەلىلەس قيمىلدارىن ورىستەتىپ، وقۋشىلاردىڭ تاماشا تازالىق ادەتىن قالىپتاستىرىپ، ىندەتكە بىرگە قارسى تۇرۋىنا مۇمكىندىك جاسادى.

قوڭىر سامال ەسىپ، بار الاپ كوكتەم كوركىنە بولەندى. 4 - ايدىڭ 21 - كۇنى شينجياڭ ينجەنەريالىق عىلىمدار شۋەيۋانىندا وقىتۋشىلار، جۇمىسشى - قىزمەتكەرلەر ماسكى تارتىپ، شۇعاناق قازىپ، قالامشا وتىرعىزىپ، توپىراق سالىپ، سۋارىپ، ورىك اعاشى، ۇلكەن جاپىراقتى ەرەن اعاشى، اقفايىڭ سياقتى اعاش تۇرلەرىن ەگىپ، ارەكەتتەرىمەن كوكتەمگە كورىك قوستى.

”قازىر وتانشىلدىق تازالىق ايى كەزى ٴارى اعاش ەگىپ، جاسىل ورتانى قورعاۋدىڭ دا تاماشا مەزگىلى، ٴبىز وقىتۋشى - وقۋشىلارعا 'كوپ اعاش ەگىپ، جاقسى اعاش ەگىپ، ۇلكەن اعاش ەگىپ'، كورىكتى، جاراسىمدى، ادام تاربيەلەۋدىڭ اقاۋسىز ورتاسىن بىرگە قالىپتاستىرۋدى دارىپتەيمىز“. شينجياڭ ينجەنەريالىق عىلىمدار شۋەيۋانى پارتكومىنىڭ شۋجيى لي يۋيجۋڭ تانىستىرىپ بىلاي دەدى: مەكتەپ 4 - ايدىڭ باسىنان بەرى 4000 تۇپتەن استام اعاش ەكتى.

4 - ايدىڭ 20 - كۇنى قۇمىل قالالىق 4 - باستاۋىش مەكتەبىنىڭ 5 - جىلدىعىندا وقۋشىلارعا وزگەشە ٴبىر ساباق — زور تازالىق ساباعى ٴوتىلدى. وقۋشىلاردىڭ كەيبىرەۋى سۋ سەۋىپ، كەيبىرەۋى جەر سىپىرسا، ال كەيبىرەۋى تەرەزە ٴسۇرتىپ، تىنىم تاپپادى.

”مەكتەپ زور تازالىق ساباعىن توپقا، ۋاقىتقا ٴبولىپ ورنالاستىردى، مۇنداعى ماقسات وقۋشىلاردى سالاماتتىق ارقىلى مەملەكەتتى قۇدىرەتتەندىرۋ ۇستانىمىن ورناتۋعا، ٴوزارا كومەكتەسۋ تاماشا ٴمورالىن ساۋلەلەندىرۋگە جەتەكتەۋ“. قۇمىل قالالىق 4 - باستاۋىش مەكتەبى 5 - جىلدىق (1) كلاسىنىڭ كلاس جەتەكشىسى ۋاڭ باۋتاڭ ساباق ٴوتۋدىڭ الدىندا ٴوزىنىڭ وقۋشىلارعا ىندەتتەن ساقتانۋ ساۋاتىنا قاتىستى شاعىن بەينە ەكراندىق تاپسىرما ورنالاستىرىپ، وقۋشىلاردى كىشكەنتايىنان تازالىققا ٴمان بەرەتىن، تازالىقتى دارىپتەيتىن جاقسى ادەت قالىپتاستىرۋعا جەتەكتەگەندەگىن دە تانىستىردى. ”ماسكى تاق دەسە، تاعاسىڭ، ىندەتتەن ساقتاناتىن بالاسىڭ، قولىڭدى جۋىپ، سۋدى كوپ ٴىش، ٴتىل الاتىن جاقسى بالاسىڭ، جارايسىڭ، جارايسىڭ...“ 5 - جىلدىق (1) كلاسىنىڭ وقۋشىسى گاۋ جيا - ي شىعارعان ىندەتتەن ساقتانۋ بالالار جىرى تىلگە جاتىمدى بولىپ، وقىتۋشىلار مەن وقۋشىلاردىڭ العاۋىن الدى.

اقسۋ قالالىق 11 - ورتا مەكتەبى مەكتەپ اۋلا راديوسى، كورمە تەرەزەسى، كلاس قارا تاقتا گازەتى، ۋيچات، ت. ب دانەكەر قۇرالداردان پايدالانىپ، دەنساۋلىق ساقتاۋ، اۋرۋدان ساقتانۋ جانە سالاماتتىق، دەنساۋلىق كۇتىمدەۋ بىلىمدەرىن كەڭىنەن ىشكەرىلەي ۇگىتتەپ، وقىتۋشى - وقۋشىلاردى وركەنيەتتى، اقاۋسىز تۇرمىس ٴتاسىلىن قالىپتاستىرۋعا جەتەكتەدى. سونىمەن بىرگە، ساقتانۋ - قورعانۋدى ويداعىداي ىستەۋ الدى شارتىندا وقىتۋشى - وقۋشىلاردى مىندەتتى تازالىق ىستەۋ، ەرىكتى كەڭەس بەرۋ، ”وقۋشىلار مەن وقىتۋشىلار قول ۇستاسۋ“ سياقتى قيمىلدارعا ات سالىسۋعا ۇيىمداستىرىپ، وقىتۋشى - وقۋشىلاردىڭ وركەنيەت، تازالىق تانىمىن كۇشەيتىپ، جالپى حالىق باقىلايتىن، مادەنيەتسىز ارەكەتتەرگە تيىم سالاتىن قويۋ قوعامدىق راي قالىپتاستىرۋعا قۇلشىندى.

(باسى 1 - بەتتە)

ۇعىسۋعا قاراعاندا، جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋس وكپە قابىنۋ ىندەتى مەزگىلىندە زات باعاسىنىڭ جوعارىلاۋىنىڭ قيىنشىلىعى بار بۇقارانىڭ نەگىزگى تۇرمىسىنا جاسايتىن ىقپالىن ٴونىمدى باسەڭدەتۋ ٴۇشىن، اۆتونوميالى رايون مەملەكەتتىڭ قاتىستى مينيسترلىك، كوميتەتتەرىنىڭ تالاپتارىنا ساي، قازىرگى اتقارىلىپ وتىرعان بەلگىلەمە نەگىزىندە، 3 - ايدان 6 - ايعا دەيىن باعا ۋاقىتشا قوسىمشا قاراجاتىن بەرۋ ولشەمىن ٴبىر ەسە جوعارىلاتىپ تاراتۋدى ۇيعاردى. سونىمەن بىرگە جەتىم بالالاردى جانە ٴىس جۇزىندە ناقتى باعىپ قارايتىن ادامى جوق بالالاردى باعا ۋاقىتشا قوسىمشا قاراجاتى ساياساتىمەن قامتاماسىز ەتۋ كولەمىنە ەنگىزدى.

اۆتونوميالى رايوندىق حالىق ىستەرى مەڭگەرمەسىنىڭ قاتىستى جاۋاپتىسى: حالىق ىستەرى مەڭگەرمەسىنىڭ قازىنا مەڭگەرمەسىمەن بىرگە كومەك قاراجاتىن تەز ارادا جەر - جەرگە بوساتىپ، قيىنشىلىعى بار بۇقارانىڭ نەگىزگى تۇرمىسىن شىن مانىندە قامتاماسىز ەتەتىندىكتەرىن ايتتى.

(باسى 1 - بەتتە)

جۇڭگو حالىق بانكەسى ٴۇرىمجى ورتالىق تارماق بانكەسى ارناۋلى قايتالاما قارىز اقشا سياقتى ٴتيىمدى ساياساتتاردان تولىق، ويداعىداي پايدالانىپ، كاسىپورىنداردىڭ جۇمىستى، ٴوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋىن دەمەپ، كوكتەمگى ٴوندىرىس دايىندىعىنا قارجى قاجەتتى ٴبىرشاما زور ٴوڭىرلەرگە اۋىل شارۋاشىلىعىن قولداۋ - كومەكتەسۋ بويىنشا قايتالاما قارىز اقشا بەرۋدى سايكەستىرۋ تەبىنىن ارتتىرىپ، فينانس قۇرىلىمدارىن اۆتونوميالى رايوننىڭ ٴتۇيىندى نىسان قۇرىلىستارىن قولداۋ تەبىنىن اناعۇرلىم ارتتىرۋعا جەبەدى. 3 - ايدىڭ سوڭىنا دەيىن، بۇكىل شينجياڭدا كاسىپورىندار قارىز اقشا قالدىق سوماسى ٴبىر تريلليون 590 ميلليارد يۋان بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 9.8% ارتقان، مۇنىڭ ىشىندە شاعىن، ۇساق كاسىپورىندار قارىز اقشا قالدىق سوماسى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 20.7% ارتقان؛ اۋىل شارۋاشىلىعىن قولداۋ - كومەكتەسۋ بويىنشا تاراتىلعان قايتالاما قارىز اقشا جالپى 4 ميلليارد 570 ميلليون يۋان بولىپ، كوكتەمگى ٴوندىرىس دايىندىعىنا قارىز اقشانى ورنىقتى تاراتۋ جۇزەگە اسىرىلعان؛ بۇكىل رايوننىڭ نەگىزدىك قۇرىلعىلار قۇرىلىسى قارىز اقشا قالدىق سوماسى 479 ميلليارد يۋان بولىپ، ۇقساس مەزگىلدەگىدەن 13% ارتىپ، بىلتىرعى ۇقساس مەزگىلدەگىدەن 9.2 پايىز جوعارىلاعان.

(باسى 1 - بەتتە)

جەر - جەردىڭ، ٴارقايسى مەكتەپتەردىڭ وقۋشىلارعا اقشالاي كومەك بەرۋدى باسقارۋ تارتىپتەرى قاتىستى تاراۋلاردىڭ جانە مەكتەپتەردىڭ يەلەگەن ينفورماتسياسىنا نەگىزدەلىپ، بەلسەنە، ىرىقتى تۇردە ٴبىر - بىرلەي تەكسەرىپ، وتباسىندا قيىنشىلىعى بار وقۋشىلاردىڭ دەنساۋلىعى جانە تۇرمىسى سياقتى جاعدايلارىن دەر كەزىندە ۇعىسىپ، وقۋشىلارعا قاتىستى شۇعىل اقشالاي كومەك بەرۋ ساياساتىن قۇلاق قاعىس ەتىپ، شارتقا ساي كەلەتىن وقۋشىلاردىڭ ٴوتىنىش بەرۋىنە قىزمەت وتەۋ قىزمەتىن ويداعىداي ىستەدى؛ ارحيۆ تۇرعىزىلىپ، كارتوچكالاندىرىلعان، ەڭ تومەنگى تۇرمىسى قامتاماسىز ەتىلەتىن، ەرەكشە قيىنشىلىعى بار، كومەك كورسەتىلەتىن، كۇتىمگە الىناتىن، مۇگەدەك سياقتى ەرەكشە قيىنشىلىعى بار وقۋشىلارعا ٴتۇيىندى تۇردە نازار اۋدارىپ، ىندەت ىقپالىنا ۇشىراعان وتباسىندا ەكونوميكالىق قيىنشىلىعى بار وقۋشىلارعا دەر كەزىندە اقشالاي كومەك بەردى. مۇنان سىرت، مەكتەپتە قالعان وتباسىندا ەكونوميكالىق قيىنشىلىعى بار وقۋشىلارعا مەڭزەپ جەر - جەر، ٴارقايسى مەكتەپ وقۋشىلاردىڭ ٴىس جۇزىندىك قاجەتىن تولىق ويلاستىرىپ، مەملەكەتتىك وقۋ كومەك قاراجاتى، اۆتونوميالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتىنىڭ وقۋ كومەك قاراجاتى، ت. ب لاردى دەر كەزىندە تولىعىمەن تاراتىپ، وقۋشىلاردىڭ قيىن وتكەلدەن وتۋىنە كومەكتەستى؛ وقۋ تاۋىسقان ٴارى قارىز اقشا قايتارۋ مەزگىلىندەگى مەملەكەتتىك وقۋ كومەك قاراجاتى قارىز اقشاسىن العان وقۋشىلارعا مەڭزەپ، ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋ كەزىندە ىقپالعا ۇشىراۋ سەبەبىنەن قارىزى مەن ٴوسىمىن قالىپتى قايتارا المايتىندارىنا قاتىستى بەلگىلەمەلەرگە ساي قارىز اقشا قايتارۋ ۋاقىت شەگىن لايىقتى كەشەۋىلدەتتى.

وقۋ - اعارتۋ ارقىلى كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدى بار كۇشپەن ىلگەرىلەتۋ ٴۇشىن، بيىل رايونىمىز ارحيۆ تۇرعىزىلىپ، كارتوچكالاندىرىلعان وتباسىندا ەكونوميكالىق قيىنشىلىعى بار وقۋشىلارعا اقشالاي كومەك بەرۋدى تۇتاس قامتۋدى ٴتۇيىن ەتىپ، اقشالاي كومەك بەرۋ ساياساتىن ۇزدىكسىز جالپى بەتتىك تياناقتاندىرىپ، ۇكىمەتتىڭ، قوعامنىڭ، مەكتەپتەردىڭ، ت. ب ٴتۇرلى اقشالاي كومەك بەرۋ نىساندارى مەن قارجىلارىن ٴبىر تۇتاس جوسپارلاپ، وتباسىندا ەكونوميكالىق قيىنشىلىعى بار وقۋشىلاردىڭ ”كومەكتەسۋگە تيىستىلەرىنە مۇمكىندىگىنشە كومەكتەسۋگە“ شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، بىردە - ٴبىر وقۋشىنى وتباسىندا ەكونوميكالىق قيىنشىلىعى سەبەبىنەن وقۋدان قالدىرمايدى.

(باسى 1 - بەتتە)

ورتا، شاعىن كاسىپورىندار داعۋ ارىنى دەگەنىمىز نە؟ ول قيىندىققا قارسى اتتانۋ، تالىقپاي تالپىنۋ رۋحىن مەڭزەيدى، ول ساۋدا ورايىن يگەرىپ، داعدارىستى ورايعا اينالدىراتىن ٴبىر ٴتۇرلى سەزگىرلىك، قابىلداۋ مەن ىرىق بەرۋدە ەركىن بولاتىن، ىلگەرىلەۋ مەن شەگىنۋدى بايىپپەن باعامدايتىن ٴبىر ٴتۇرلى جىگەر، وزگەرىس جاساۋعا باتىل، جاڭالىق اشۋعا شەبەر بولاتىن ٴبىر ٴتۇرلى قاسيەت. ورتا، شاعىن كاسىپورىندار ٴارى جۇمىستاندىرۋدى قابىلدايتىن ”سۋ قويماسى“، ٴارى ەڭ سوڭعى ٴونىم مەن قىزمەت وتەۋدىڭ سوڭعى ”بۇرانداسى“، ول سان مىڭداعان وتباسىنا دا، ەكونوميكانىڭ جالپى تۇلعالىق اينالىسىنا دا بىردەي سايادى. ورتا، شاعىن كاسىپورىنداردىڭ داعۋىنداعى ىشكى تەبىنىن، سىرتقى جالىندى كۇشىن، سارقىلماس ومىرشەڭدىگىن ەكونوميكالىق، قوعامدىق داعۋدىڭ ٴۇمىتى جانە كەلەشەگى دەۋگە بولادى.

ورتا، شاعىن كاسىپورىندار داعۋ ارىنىن قورعاۋدا ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋدى ۇدايىلاندىرۋدى جاقسى ىستەۋ الدى شارتىندا، دالمە - ٴدال شارا قولدانىپ، ورتا، شاعىن كاسىپورىندار داعۋىنىڭ ”نەرۆ ۇشتارىن“ جانداندىرىپ، جالپىنىڭ كۇش - قۋاتىن ۇيىستىرىپ، ورتا، شاعىن كاسىپورىنداردىڭ داعۋدا ”تار جول، تايعاق كەشۋلەردەن“ وتۋىنە كومەكتەسىپ، ”يمۋنيتەتتىك قۋاتىن“ ارتتىرىپ، ”قىسىمعا توتەپ بەرۋ قۋاتىن“ شىڭداپ، ”كىشكەنە قايىقتىڭ باسىن بۇرۋ وڭتايلى بولۋ“ ابزالدىلىعىن ساۋلەلەندىرىپ، جاڭا داعۋ ٴورىسىن ۇزدىكسىز كەڭەيتۋ كەرەك. بۇل ەكونوميكالىق، قوعامدىق اينالىمدى ىركىلىسسىزدەندىرۋدىڭ، بازاردىڭ گۇلدەنىپ - كوركەيۋىن جالپى بەتتىك ىلگەرىلەتۋدىڭ ىشكى تالابى، سونداي - اق ورتالىق الا قويعان ”التىنى قامتاماسىز ەتۋ“ تالابىن تياناقتاندىرۋ تالابى، اسىرەسە، ”بازار نەگىزگى تۇلعاسىن قامتاماسىز ەتۋ“ تاقىرىبىنىڭ ٴمانى.

(**”لەپتى لەبىز“ ايدارشاسىنا ماقالا قابىلداۋ حات ساندىعى:** xjrbplb@126 . com)

(باسى 1 - بەتتە)

ٴوندىرىس قۋاتىنا جەتىپ، ونىمدىلىك ارتىپ، تاپسىرىس قابىلداۋعا قامداندى

2 - ايدىڭ 24 - كۇنى جۇمىستى قالپىنا كەلتىرگەنىنەن بەرى، ٴۇرىمجى ەكونوميكالىق تەحنيكالىق اشۋ رايونىنداعى (تۋۋتۇنحى رايونى) شانچي شينجياڭ اۆتوكولىك شەكتى سەرىكتەستىگى كۇنىنە 40 اۆتوكولىك وندىرەتىن دەڭگەيگە دەيىن قالپىنا كەلدى. ”شينجياڭداعى كولىك نىساندارىنىڭ قۇرىلىس باستاۋىنىڭ جەتەكشىلىك ەتۋىمەن 4 - ايدىڭ 17 - كۇنىنە دەيىن سەرىكتەستىك قابىلداعان جالپى تاپسىرىس 2300دەن استى، الدىڭعى جارتى جىلدا ٴوندىرۋ جانە ساتۋ مولشەرىمىز 3000نان اسىپ، سايكەس مەزگىلدەن 17% ارتىپ، 932 ميلليون يۋاندىق ٴونىم قۇنىن جۇزەگە اسىرامىز دەپ مەجەلەپ وتىرمىز“، - دەيدى سەرىكتەستىكتىڭ ورىنباسار ديرەكتورى حى شيانجي، - ”ٴبىز شينجياڭ بازارىنان ۇلكەن ٴۇمىت كۇتۋدەمىز، دامۋ سەنىمىمىز دە مىعىم“.

ىندەتتىڭ كاسىپورىندارعا جاساعان ىقپالى بارشاعا ايان، دەسەدە ٴبىرتالاي كاسىپورىندار وسى رەتكى ىندەتتەن جاڭا وراي قاراستىرۋعا قۇلشىنىپ، ىندەتتىڭ كاسىپورىندارعا اكەلگەن ىقپالىن ەڭ تومەنگى شەككە ٴتۇسىردى.

4 - ايدىڭ 16 - كۇنى شۋاڭچيان توبى (شينجياڭ) كۇنلۇن رازينكە دوڭگەلەك شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ ٴوندىرىس سەحىندا جۇمىسشىلار ٴوندىرىس جەلىسىندە قاربالاس جۇمىس ىستەۋدە. جۋىقتا اتالعان سەرىكتەستىك 20 ميلليون يۋان زەرتتەۋ - اشۋ قاراجاتىن قوسىپ، شيكىزات رەتسەبىن جاقسارتتى. اتالعان سەرىكتەستىكتىڭ قاتىستى جاۋاپتىسى لۋ چۇنجياڭ: زەرتتەۋ - اشۋ قازىر تىنباي كەمەلدەنىپ، ساتىلىمدا تۇر، سەرىكتەستىگىمىز بازار سۇرانىسىنا ۇيلەسەتىن اناعۇرلىم كوپ ٴونىمدى جەدەل اشادى، - دەيدى. 3 - ايدىڭ 10 - كۇنى جۇمىستى قالپىنا كەلتىرگەنىنەن بەرى، سەرىكتەستىكتىڭ كۇندىك رازينكە دوڭگەلەك ٴونىم مولشەرى ىندەتتىڭ الدىنداعى ٴوندىرىس قۋاتىن نەگىزىنەن قالپىنا كەلتىرگەن.

شينجياڭ ەنەرگيا وندىرىسىندەگى ٴىرى رايون نەعۇرلىم ايرىقشا مەزگىل بولعان سايىن، ەنەرگيا مەن ٴوندىرىس ماتەريالدارىن قامداۋدىڭ جەتكىلىكتى بولۋىنا سولعۇرلىم كەپىلدىك ەتۋ كەرەك. ىندەت جاعدايىندا، رايونىمىزداعى قاتىستى كاسىپورىندار قات - قابات قيىنشىلىقتاردى جەڭىپ، ٴوندىرىستىڭ قالىپتى جۇرگىزىلۋىنە كەپىلدىك ەتتى.

1 - توقساندا جۇڭدۇڭدا، قۇمىلدا كومىر ٴونىم مولشەرى جەكە - جەكە 14.8%، 38.9% ارتىپ، بۇكىل شينجياڭ كومىر سالاسىنداعى ارتقان قۇندى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 20% ارتتىرۋعا جەتەكتەدى؛ شينجياڭ ەلەكترىن سىرتقا جەتكىزۋ ارناسى 19 ميلليارد 520 ميلليون كيلوۆات - ساعات كەلەتىن ەلەكتردى شينجياڭنان سىرتقا جەتكىزۋدى ورىنداپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 36.5% ارتتى؛ بۇكىل رايوندا 825 مىڭ 900 توننا حيميالىق تىڭايتقىش ٴوندىرىلىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 16.6% ارتتى، حيميالىق تىڭايتقىش، ەگىستىك جارعاقتارى، تامشىلاتىپ سۋارۋ قۇبىرلارى سياقتىلار بۇكىل رايونداعى كوكتەمگى ەگىس سۇرانىسىن قاناعاتتاندىردى.

ٴدال كەزىندە بەرىلگەن دارۋمەن ساياسات

قارجى ماسەلەسىنە بايلانىستى، جۇمىستى قالپىنا كەلتىرگەن العاشقى كەزدە ٴۇرىمجى قالاسى نان مادەنيەتى كاسىپ باقشاسىنداعى شينجياڭنىڭ ەرەكشە ازىق - تۇلىكتەرى ساۋداسىمەن شۇعىلداناتىن ياڭ شىبو ”تاۋداي قاسىمعا ٴدوپ كەلدى“. قامىعىپ، باسى قاتىپ وتىرعان ساتتە، بانكە مەن الۋمەتتىك اۋماق قىزمەتكەرلەرى ۇيىنە كەلىپ قىزمەت وتەپ، سول جەردىڭ وزىندە وعان 80 مىڭ يۋاندىق شاعىن سومالى قارىز اقشا جۇمىسىن ٴبىتىرىپ، ونىڭ كوز الدىنداعى قيىنشىلىعىن شەشتى.

ياڭ شىبو يگىلىكتەنگەن بۇل ساياسات جەكە ساۋدا - ونەركاسىپشىلەرگە كىرەۋسىز، كەپىلسىز بەرىلەتىن قارىز بەرۋ ساياساتى ەدى.

”ەرەكشە ٴىستى ەرەكشە جولمەن ٴبىتىرىپ، ۋاقىتپەن جارىسۋ، ىندەتپەن جارىسۋ كەرەك“ دەگەن تانىم ٴارقايسى جەردەگى ۇكىمەتتەردىڭ ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋ، قىزمەت وتەۋدى ساپالىلاندىرۋداعى ٴىس - ارەكەت ولشەمىنە اينالدى.

زايا كەتكەن ۋاقىتتى ۇتىپ، ىندەتتىڭ ىقپالىن ەڭ تومەنگى شەككە ٴتۇسىرۋگە قۇلشىندى. 2 - ايدىڭ ورتا شەنىندە جۇمىستى، ٴوندىرىستى قالپىنا كەلتىرگەنىنەن باستاپ، اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم مەن ۇكىمەت ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋ مەن جۇمىستى، ٴوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋ قىزمەتىن ٴبىر تۇتاس جوسپارلاپ ىلگەرىلەتىپ، ٴبىر جاعىنان، ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋ زاتتىق ماتەريالدارىن وندىرەتىن كاسىپورىنداردىڭ، ەنەرگيا جانە استىق - ماي، ازىق - تۇلىك وڭدەۋ سياقتى حالىق تۇرمىسىنا قاتىستى كاسىپورىنداردىڭ قالىپتى ٴوندىرىسىن بار كۇشپەن قامتاماسىز ەتسە؛ ەندى ٴبىر جاعىنان، قاتىناس - تاسىمالدى ىركىلىسسىزدەندىرىپ، ادامداردىڭ شينجياڭعا قايتۋىن، جۇمىس ورىندارىنا ورالۋىن جەدەلدەتىپ، كاسىپورىنداردىڭ جۇمىستى، ٴوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋىن ىلگەرىلەتتى.

اۆتونوميالى رايون بۇكىل رايون بويىنشا ٴتۇيىندى ورتالىققا قاراستى كاسىپورىنداردا، تىرەكتى حالىقتىق كاسىپورىنداردا ”ٴبىر جۇپ“ بايلانىس جاساۋشىلار مەحانيزمىن ورناتىپ، كاسىپورىندا تۇراتىن ٴبىر توپ بايلانىس جاساۋشىلاردىڭ كاسىپورىندا تۇرۋىمەن ادام ىستەتۋ، شيكىزات، تاسىمال، قارجى سياقتى جاقتاردا ورىن تەپكەن بوگەتتىك، قيىن ماسەلەلەردى شەشۋىنە كومەكتەستى.

ورتا، شاعىن، ۇساق كاسىپورىنداردىڭ جانە جەكە ساۋدا - ونەركاسىپشىلەردىڭ قيىنشىلىقتان وتۋىنە كومەكتەسۋ ٴۇشىن، «جاڭا تيپتى ىدىراشا ۆيرۋس وكپە قابىنۋ ىندەتىنە توتەپ بەرىپ، ورتا، شاعىن، ۇساق كاسىپورىنداردىڭ جۇمىستى، ٴوندىرىستى قالپىنا كەلتىرىپ، اقاۋسىز دامۋىن قولداۋ جونىندەگى 16 تارماق شارا»، «اۆتونوميالى رايوننىڭ جەكە ساۋدا - ونەركاسىپشىلەردىڭ ىندەت ىقپالىنا توتەپ بەرۋىنە، تيجارات وزىندىك قۇنىن تومەندەتۋىنە، ورنىقتى دامۋىن جەبەۋىنە كومەكتەسۋ جونىندەگى ٴبىرقانشا پىكىرى» سىندى ٴبىرقانشا كومەكتەسۋ - سۇيەمەلدەۋ شاراسىن الا قويىپ، ورتا، شاعىن، ۇساق كاسىپورىنداردىڭ جانە جەكە ساۋدا - ونەركاسىپشىلەردىڭ ٴدوپ كەلگەن اينالىمالى قارجى جەتىسپەۋ، جۇمىسكەرلەردىڭ جۇمىس ورنىنا قايتۋى قيىن بولۋ، تيجارات وزىندىك قۇنى جوعارىلاۋ سياقتى قيىنشىلىقتارىن كۇش سالا شەشتى.

فينانستىڭ ومىرشەڭدىك كۇش سيلاۋىمەن شينجياڭ لىبەير ساۋدا شەكتى سەرىكتەستىگى ٴوندىرىس قۋاتىن ارتتىرىپ، جاڭا ماسكى ٴوندىرۋ سەحىن قۇردى، ٴوندىرىس جەلىسى بۇرىنعى ٴبىر جەلىدەن 10 جەلىگە ارتتى. سەرىكتەستىكتىڭ باس جوراسى جاڭ جيە بىلاي دەدى: ”شيكىزات ساتىپ الۋ، جابدىق بۇيىرتىپ ساتىپ الۋ قارجىسى جەتىسپەيدى، مۇنىڭ بارلىعىنا قاراتا تيىمدىلىك ساياسات بار، ۇكىمەت بىزگە كومەكتەسىپ، ۇلكەن ماسەلەمىزدى شەشىپ بەردى“.

”قاڭقانى“ جاقسى تۇرعىزىپ، ”قان اينالىسىن“ تەزدەتتى

4 - ايدىڭ 15 - كۇنى ٴۇرىمجى گاۋشىنجيشۋ ەكونوميكالىق - تەحنيكالىق اشۋ رايونىنا ورنالاسقان شينجياڭ فۋفىڭ بيولوگيالىق عىلىم - تەحنيكا شەكتى سەرىكتەستىگى كۇش سالا ٴوندىرىس جۇرگىزۋدە. سەرىكتەستىكتىڭ نىسان باس باقىلاۋشىسى فىڭ شيجۇڭ بىلاي دەدى: ىندەتتەن ساقتانۋ - تىزگىندەۋ كەزىندە ولار ۇزبەي ٴوندىرىس جۇرگىزىپ، جوعارى جەلىدەگى قامداۋ تىزبەگىن قورعاپ قانا قويماي، تومەنگى جەلىدەگى قاريدارلاردى زاتتىق ماتەريالدارمەن قامداۋعا كەپىلدىك ەتىپ، تۇتاس ٴوندىرىس تىزبەگىنىڭ سايكەستى دامۋىن جەبەدى.

شينجياڭ، ٴبىر جاعىنان، باستاماشى كاسىپورىنداردىڭ جانە كولەمدەنگەن، مولشەرى شەكتەلگەن كاسىپورىنداردىڭ، سونداي - اق ٴتۇيىندى نىسانداردىڭ جۇمىستى، ٴوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋىن ىلگەرىلەتىپ، ”قاڭقانى“ جاقسى تۇرعىزدى؛ ەندى ٴبىر جاعىنان، كاسىپ سالاسى تىزبەگى، قامداۋ تىزبەگى بويىنشا جوعارى - تومەنگى جەلىدەگى كاسىپورىنداردىڭ جۇمىس باستاۋىن ىلگەرىلەتىپ، ”قان اينالىسىن“ ىركىلىسسىزدەندىردى.

بۇكىل رايون بويىنشا 100دەن استام ٴتۇيىندى ونەركاسىپ قۇرىلىس نىسانىن جانە 11 ٴتۇيىندى باقشا رايوننىڭ نەگىزدىك قۇرىلعى قۇرىلىسى نىسانىن سالالاپ، ەلەۋلى نىساندارمەن كومەكتەسۋ - جەبەۋ قىزمەت مەحانيزمىن ورناتىپ، قاتىستى تاراۋلارمەن بايلانىس جاساۋدى، ۇشتاسۋدى كۇشەيتىپ، نىسانداردى تەكسەرىپ بەكىتۋ، قارىز اقشامەن قارجى قۇراۋ، فاكتورلارمەن قامتاماسىز ەتۋ، جۇمىسكەرلەردى ىستەتۋ سياقتى قيىنشىلىقتاردى شەشۋدى بىرگە ىلگەرىلەتىپ، قۇرىلىسى جالعاساتىن نىسانداردىڭ جۇمىستى جاپپاي قالپىنا كەلتىرۋىن ىلگەرىلەتىپ، جاڭادان سالىناتىن نىسانداردىڭ جۇمىسىن ۋاعىندا باستاپ، دايىندىق نىسانداردى جەدەل ىلگەرىلەتتى. قازىر قۇرىلىسى جالعاساتىن 40 نىساننىڭ جۇمىسى جاپپاي قالپىنا كەلىپ، جاڭادان سالىناتىن 40 نىساننىڭ 35ى الدىڭعى جارتى جىلدا جۇمىس باستاپ، 20 دايىندىق نىسان الدىڭعى مەرزىمدىك راسىمداتتارىن جەدەل ٴبىتىرىپ، ٴبىر توبىنىڭ قۇرىلىسى جۇرگىزىلۋىنە، ٴبىر توبىنىڭ جۇمىس باستاۋىنا، ٴبىر توبىن ىلگەرىلەتۋگە، ٴبىر توبىنا دايىندالۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، كەلەلى ونەركاسىپ نىسان قۇرىلىسى ارقىلى ەكونوميكانىڭ ارتۋىن جەبەپ، كاسىپ سالاسىنىڭ تيپىن جاڭالاپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۋىنا جەتەكشىلىك ەتتى.

سونىمەن بىرگە، ورتا، شاعىن، ۇساق كاسىپورىندار سياقتىلاردىڭ جۇمىستى، ٴوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋى كەنجەلەۋ ماسەلەسىنە ساي، اۆتونوميالى رايون ٴىرى كاسىپورىنداردىڭ جەتەكتەۋ رولىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، ورتا، شاعىن، ۇساق كاسىپورىنداردىڭ جۇمىستى، ٴوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋىن ىلگەرىلەتىپ، كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ كەمەلدىلىگىن، قامداۋ تىزبەگىنىڭ ورنىقتىلىعىن ساقتاپ، تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ جۇمىستى، ٴوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋگە سايكەسۋىنە كەپىل ازىرلەدى.

ۇعىسۋعا قاراعاندا، كەلەسى قادامدا اۆتونوميالى رايوننىڭ قاتىستى تاراۋلارى ساياساتتىڭ بىرىككەن كۇشىن ونان ارى ساۋلەلەندىرىپ، كاسىپورىنداردىڭ بازار اشۋدى جاقسى ىستەۋىنە كومەكتەسىپ، بازار ستراتەگياسىن دەر كەزىندە رەتتەپ، قولدا بار تاپسىرىستى ساقتاۋمەن بىرگە، ورايدى يگەرىپ، جاڭا بازار اشادى ەكەن.